

ALUMNIVERENIGING VAN HOGESCHOOL VAN HALL LARENSTEIN
EN HELICON MBO VELD / MEI 2015

WA 2 MAGAZINE

Dakpark Rotterdam
voor en door bewoners

Landerij De Park
verbindt maatschappij,
bedrijven en onderwijs

Burgerparticipatie vraagt
anders (samen)werken

COLOFON

Hoofredactie

Doede Wessels (VVA), Ria Dubbeldam (gaw)

Redactie

Marleen Jacobs (VVA), Tamara van Tricht, Leonie Heutinck, Carla Schütte, Edwin Vriezen, Inge van den Hoven

Redactieadres & ledenadministratie

VVA Larenstein
Postbus 350, 6880 AJ Velp
T 026-3695725
E info@vva-larenstein.nl / www.vva-larenstein.nl

Advertentieverkoop

Medialijn bv, Sandra Hepping
T 0314-763735
E s.hepping@medialijn.nl

Opzeggen lidmaatschap

Schriftelijk voor 1 december 2015.

Copyrights

Het auteursrecht berust bij de uitgever en de auteurs.
Overname van artikelen wordt gewaardeerd, mits voorzien van een deugdelijke bronvermelding.

Aansprakelijkheid

De uitgever en auteurs streven naar juistheid van de informatie. De uitgever en auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor schade die het gevolg is van handelingen gebaseerd op onze informatie.

VVA-bestuur

Voorzitter / Wim Glaap

E voorzitter@vva-larenstein.nl
T 06-50237939

Penningmeester / Peter Wegdam

E penningmeester@vva-larenstein.nl
T 06-18452416

Secretaris / Ruben de Haan

E secretaris@vva-larenstein.nl
T 06-51431340

Bestuurslid Communicatie & Social Media /

Vacant

Bestuurslid Regiozaken / Wilco van Hout

zie regiocoördinator Zuid

Regiocoördinatoren

Noord / Marije Kattenwinkel

E noord@vva-larenstein.nl
T 06-18723541

Oost / Henk Vrieling

E oost@vva-larenstein.nl
T 06-19366667

Zuid / Wilco van Hout en Arian Bossers

E zuid@vva-larenstein.nl
T 06-83608249

West / Martin Lenferink

T 06-26108872
E west@vva-larenstein.nl

Coördinator MBCS & Helicon / Gerben de Graaf

E mbcs@vva-larenstein.nl
T 06-12890400

Opdrachtgever / VVA Larenstein

Uitgever / VVA Larenstein en gaw ontwerp+communicatie

Druk / Drukkerij Tuijtel

Vormgeving / gaw ontwerp+communicatie, Wageningen

Opplage / 4.000

Coverfoto / Dakpark Rotterdam, Stijn Brakkee

ISSN: 1879-422X

ALUMNIVERENIGING VAN HOGESCHOOL VAN HALL LARENSTEIN EN HELICON MBO VELP / MEI 2015

INHOUD / 2 / 15

- 6** 'Landerij De Park wordt onze praktijklocatie in de regio'
Helicon MBO Velp ziet in Landerij De Park een prachtige plek voor regioleren.
- 8** Raadgever van ondernemende burgers
'Mensen kunnen zelf hun leefomgeving veranderen en verbeteren', zegt Frank van Bussel, directeur van de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij.
- 12** Dakpark Rotterdam voor en door bewoners
De excursie op 26 juni gaat onder meer naar Dakpark Rotterdam. Zonder de tomeloze inzet van bewoners van Delfshaven was het er nooit gekomen.
- 14** Specialisme geeft kansen
Henk van Dasselaar richt zich met Meles Projecten op advisering over grondwater.
- 16** Stelling: De provincies kunnen wel worden opgeheven
Een discussie in de aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen was: laten we de provincies maar opheffen. Wat valt er eigenlijk te kiezen? Leden reageren.
- 18** VVA-excursie Natuurbegraven
Op het Brabantse landgoed De Utrecht komt een natuurbegraafplaats. Joyce Sengers leidde rond en lichtte het ontwerp en de achtergronden toe.
- 20** Achterhoekers zoeken samenwerking
NetwerkClub Landelijk Gebied (NCLG) Achterhoek wil graag groeien om de regio nog beter te kunnen bedienen. VVA-leden zijn welkom.

Verder

VVA-nieuws & agenda / column Gerard Ulijn / VVA-leden zoeken kansen

12

14

16

18

VVA Larenstein 2.0

Wim Glaap is de nieuwe voorzitter van VVA Larenstein. foto Otto Vaessen

Ook VVA Larenstein heeft in de afgelopen jaren geen makkelijke tijd doorgemaakt. Veranderingen binnen Hogeschool VHL en het werkveld hebben ertoe geleid dat de VVA haar bakens zal gaan verzetten.

Als kersverse voorzitter heb ik in maart de heidag van het bestuur en de regiocoördinatoren mogen meemaken en hebben we samen geconstateerd dat de VVA toe is aan vernieuwing. Vernieuwing die aansluit bij de veranderende maatschappij en de vraag van de opleidingen en onze leden. Om hieraan invulling te kunnen geven heeft het bestuur als eerste de missie van de vereniging onder de loep genomen en deze hergeformuleerd. De vernieuwde missie luidt:

'De VVA wil de intermediair zijn tussen de alumni, Hogeschool VHL en Helicon MBO Velp, de studenten/leerlingen en het werkveld.'

Daarbij stelt de vereniging zich een aantal doelen. De VVA:

- versterkt de passie voor het vakgebied en het 'nestgevoel' van de VVA;
- is de netwerkorganisatie en het kenniscentrum voor de leden, de opleidingen, de studenten en leerlingen;

- creëert carrièrekansen voor zowel afgestudeerden als studenten en leerlingen;
- organiseert activiteiten die bijdragen aan het netwerk en aan de kennisverrijking van zowel alumni als studenten en leerlingen.

Als voorzitter wil ik samen met de overige bestuursleden hieraan invulling geven. Een uitdaging die we voor het komende jaar vertalen in een tiental actiepunten. De belangrijkste zijn het goed organiseren van het VVA-bureau, lancering van de nieuwe website, meerwaarde bieden voor Hogeschool VHL en Helicon MBO Velp, versterking van het bestuur en de werkgroepen, het organiseren van regiobijeenkomsten en als laatste het 110-jarig bestaan van VVA Larenstein. Dit lustrum laten we niet zomaar voorbijgaan. Samen met de leden, de opleidingsinstituten, de studenten en leerlingen, en het werkveld willen we een congres organiseren, waarbij we het werkveld uitnodigen om hun kennis te delen met leden en studenten. Houd de nieuwsbrief en het VVA Magazine in de gaten voor het jaarcongres van VVA Larenstein in het najaar van 2015.

VVA Larenstein ontmoet u graag bij de regiobijeenkomsten en tijdens het jaarcongres 2015.

Paul Schaap Prijs voor Gijs Eikelenboom

Tijdens de algemene ledenvergadering van 24 april heeft Gijs Eikelenboom de Paul Schaap Prijs in ontvangst genomen voor zijn verdiensten voor de vereniging. Jaren heeft hij belangeloos veel tijd en energie in de VVA gestoken, al woonde hij niet echt naast de deur. Altijd was hij bereid om mee te werken aan en mee te denken over oplossingen. Vele jaren is hij penningmeester geweest. Zijn inzicht in het financiële deel van de organisatie was en is nog steeds (feedback) voor de VVA heel waardevol.

De Paul Schaap Prijs is in 1999 ingesteld bij het afscheid van Paul Schaap, die zich 17 jaar lang voor de vereniging heeft ingezet. Sindsdien wordt de prijs uitgereikt aan leden als bijzondere blijk van waardering voor hun structurele en positieve bijdrage aan de VVA. De prijs bestaat uit een oorkonde en een passend cadeau ter waarde van 500 euro.

Vijf jaar geleden is de prijs voor het laatst uitgereikt. In 2010 heeft Freddy van Dijken hem in ontvangst genomen. Dat er nu weer een laureaat aan het lijstje is toe te voegen, toont dat alumni zich sterk betrokken blijven voelen bij de vereniging. De VVA maakt haar waardering voor deze mensen graag kenbaar. De Paul Schaap Prijs blijft hiervoor een heel mooie prijs.

Gijs Eikelenboom (l) krijgt van Ruben de Haan (nog in de rol van voorzitter a.i.) de Paul Schaap Prijs overhandigd. foto Gerben de Graaf

Annette Slotboom vindt nieuwe betrekking

De afgelopen vijftien jaar heeft Annette Slotboom met veel plezier en toewijding de secretariële, administratieve en financiële werkzaamheden voor het VVA-bureau verricht. Op 31 maart is er een einde gekomen aan de arbeidsovereenkomst met de VVA. Het VVA-bestuur dankt haar voor haar inzet.

Echt uit het zicht raakt Annette niet. Ze gaat verder op het Student Service Centre van Hogeschool VHL en zich daar bezighouden met stage- en afstudeerwerkzaamheden. 'Ik heb daar ontzettend veel zin in', reageert ze, maar ondertussen kijkt ze ook met plezier terug op haar VVA-tijd. 'Bedankt voor het fijne contact in de afgelopen jaren. Het

is mooi geweest. Een warme handdruk en hartelijke groeten.' Inmiddels heeft het VVA-bureau versterking gekregen van Yvonne Welding van den Berg. Zij werkt voorlopig op dins- en donderdagen. In het volgende VVA Magazine zal ze zich voorstellen.

Korte inspirerende activiteiten

De VVA organiseert jaarlijks zo'n acht excursies. Interessante uitstapjes, maar ze kosten tijd. Voor veel drukbezette VVA-leden een reden om niet te komen. Dat zien we graag anders! De regiocoördinatoren die de excursies organiseren willen kijken of VVA-leden met korte activiteiten zoals workshops, lezingen of projectbezoeken te verleiden zijn. Inspirerende bijeenkomsten die je in het kader van je werk of netwerkopbouw kunt bezoeken, waar je echt iets aan hebt. Gericht op (net-)werkende VVA-leden die kennis willen uitwisselen en geïnteresseerd zijn in de ontwikkelingen in hun vakgebied, maar hiervoor niet een hele (mid-)dag kwijt willen zijn.

Het is de bedoeling dat enthousiaste VVA-leden deze bijeenkomsten zelf organiseren, met ondersteuning van de regiocoördinatoren. Randvoorwaarden voor een activiteit zijn:

- De activiteit kost vrijwel geen geld om te organiseren;
- Deelname is kosteloos maar opgave is verplicht;
- In overleg kan er een korte netwerkbordel aan een activiteit gekoppeld worden, waarbij de VVA de eerste twee drankjes voor haar rekening neemt.

Heb jij een goed idee en kun je dat zelf regelen? Benader het VVA-bureau of één van de (regio-)coördinatoren om dit idee tot uitvoering te brengen. Onze telefoonnummers en mailadressen staan in het colofon.

Jaarverslag 2014

Het jaarverslag 2014 van VVA Larenstein is beschikbaar. Leden die hebben deelgenomen aan de ALV van 24 april, hebben ter voorbereiding van de vergadering een exemplaar toegezonden gekregen. Andere leden kunnen het jaarverslag opvragen bij het VVA-bureau. Stuur een mail naar het VVA-bureau, info@vva-larenstein.nl of bel 026-3695725.

Personalia

Overleden

23-9-2014

Frank Vliegenthart

Geboren 24-6-1965

LWM, afgestudeerd in 1989

Correspondentieadres
Ruinelaan 23
1861 LK BERGEN (NH)

15-12-2014

Rob Kuster

Geboren 13-02-1963

T&L, afgestudeerd in 1991

Correspondentieadres
Jessica Schmidt
Molenweg 21
8431 HP Oosterwolde

14-03-2015

Hendrik Jan Drenthen

Geboren 01-04-1931
LWM, afgestudeerd

Correspondentieadres
Goudhaanstraat 11
6921 KB Duiven

Benoeming nieuwe voorzitter

Tijdens de voorjaars-ALV van de VVA op 24 april heeft het bestuur de nieuwe voorzitter voorgedragen: Wim Glaap. Hij maakte van de gelegenheid gebruik zich voor te stellen. Sinds 1984 is hij lid van de VVA, gelijk na zijn afstuderen bij de MBCS in de cultuurtechniek. Aansluitend volgde Glaap dezelfde opleiding aan de HBCS en studeerde in 1989 af. Momenteel is hij werkzaam als commercieel manager bij Copier, Adviseurs en Ingenieurs voor de buitenruimte. Het bestuur vroeg de aanwezige leden of zij akkoord gaan met zijn benoeming. Er werd geklapt voor akkoord en met een tik van de hamer werd de benoeming bekrachtigd. De nieuwe voorzitter is gelijk enthousiast van start gegaan. Lees zijn eerste voorwoord op pagina 3.

Mijlpaal: 2200 leden LinkedIn-groep VVA

De LinkedIn-groep blijft gestaag groeien. Halverwege april stond de teller op 2200. Doe je nog niet mee, meld je dan aan. Met de LinkedIn-groep blijf je nog beter op de hoogte van interessante discussies en vacatures en heb je toegang tot een groot en waardevol netwerk. En vooral: doe zelf actief mee aan de groep. Je kunt er terecht voor vragen over je werkveld, mensen attenderen op bijzondere bijeenkomsten en zelf een discussie beginnen.

NIEUW

Verkiezing Alumni van het Jaar 2016

VVA Larenstein introduceert de verkiezing Alumni van het Jaar. Het idee is eenvoudig: draag een succesvolle afgestudeerde van Hogeschool VHL Wageningen of Velp (of een van haar voorgangers) voor die je een jaar lang in het zonnetje wilt zetten. De winnaars worden tijdens de Carrièredag op 25 september of het jaarcongres in november bekendgemaakt. Onze alumni bevinden zich overal in de wereld in de meest bijzondere functies. Daar mogen we best trots op zijn. Ze zijn ambassadeurs van de opleidingen. Ook wil de VVA ze graag beter zichtbaar maken. En hoe doe je dat het best? Via een verkiezing Alumni van het Jaar.

Het idee is niet geheel nieuw. Onze zusterorganisatie Aristaeus en Hogeschool VHL in Leeuwarden organiseren sinds 2009 jaarlijks zo'n verkiezing. Uit elke opleiding inclusief de voorgangers wordt een alumnus gekozen. Zij zijn ambassadeurs van hun opleidingen. Ook mogen zij hun werkgever betrekken bij het onder de aandacht brengen van de opleiding en wat de opleiding betekend voor het werkveld. De winnaars worden tijdens de Leeuwardense Carrièredag bekendgemaakt en een jaar lang onder de aandacht gebracht in de Wall of Fame-vitrine bij Hogeschool VHL in Leeuwarden en op de website van Aristaeus.

Hoe de VVA de verkiezing gaat organiseren, wordt binnenkort bepaald, maar VVA-leden kunnen al wel per opleidingsgebied prominente personen voordragen. Denk er maar vast eens over na. Wie zou je graag eens als ambassadeur willen benoemen vanwege zijn of haar verdiensten voor het vakgebied? Er komen zeven winnaars, voor elke opleiding één. Nomineer dus iemand van Land- en Watermanagement, Bos- en Natuurbeheer, Tuin- en Landschapsinrichting, Bedrijfskunde en Agribusiness, Dier- en Veehouderij, International Development Management en Voedingsmiddelentechnologie.

In het volgende VVA Magazine lees je meer over de verkiezing Alumni van het Jaar, maar geef nu alvast jouw kandidaat op bij het VVA-bureau: info@vva-larenstein.nl of 026-3695725.

De Wall of Fame-vitrine bij Hogeschool VHL in Leeuwarden.

'Landerij De Park wordt onze praktijklocatie in de regio'

Landerij De Park is een burgerinitiatief voor een centrum voor natuurbeleving in Park Lingezegen. Diverse partners hebben zich aan dit project verbonden: maatschappelijke en natuurorganisaties en bedrijven. Maar ook Helicon MBO Velp, die er een prachtige plek in ziet voor regioleren.

Er wordt volop gewerkt op Landerij De Park bij Elst (Gld). Aan de bouw bijvoorbeeld van de onderkomens voor de groepen, horeca en bedrijven die er straks een plek vinden. Rogier van der Linden van Helicon MBO Velp kijkt hoe het werk vordert. Geregeld is hij hier om vanuit Helicon de samenwerking inhoud te geven. In de tuin ziet hij mensen van hoveniersbedrijf 'Dienstverlening in het groen' snoeiafval afvoeren. Van der Linden

maakt even een praatje. Hij informeert naar een leerling die momenteel stage loopt bij dit bedrijf.

Samenwerking vorm geven

Eigenlijk is Van der Linden gekomen voor overleg met twee bestuursleden van de stichting die het burgerinitiatief hebben opgericht: Gertjan Gerritsen en Jan de Wit van Stichting Boerderij Lingezegen. Op de vergaderagenda staat hoe de samenwerking met Helicon MBO Velp verder vorm kan krijgen als Landerij De Park deze zomer klaar is. Eerder waren er al gezamenlijke projecten. Leerlingen Urban Design maakten ontwerpen voor 1,5 hectare buitenruimte voor de zes onderdelen van de Landerij: natuur- en milieueducatie, een natuurspeelplaats, maatschappelijke zorg, buitenschoolse opvang, een kinderboerderij en eenvoudige horeca. Het stichtingsbestuur was blij met de input van de leerlingen. Gerritsen: 'We vroegen een groep hun fantasie de vrije loop te laten gaan. We kregen een grote snoepdoos met schitterende ideeën, die we op ons in hebben laten werken. Qua denkproces hebben we er veel aan gehad.' Jan de Wit vult aan: 'Veel ideeën hebben een plek gekregen in het definitieve ontwerp, zoals de kas. En een van de ideeën voor transformatie van de mestsilo zal ook wel worden gerealiseerd, bijvoorbeeld als amfitheater.'

Echte opdrachtgever

Helicon MBO Velp was ook enthousiast. 'Leerlingen kregen een authentieke leeromgeving: een echte opdrachtgever met wensen en eisen en een echte ontwerpopdracht met randvoorwaarden, waar je geen concessies aan kunt doen. De zware klei met flinke afwatering kun je voor het gemak in je ontwerp niet veranderen in zandgrond en ook heb je te maken met budgettaire realiteit en de gemeente die een vinger in de pap heeft. Een regionaal, complex vraagstuk dus.'

Het stichtingsbestuur keek ook mee met de presentaties, gaf zijn oordeel en discussieerde met de leerlingen in de klas. Ook kwam er een expositie van de ontwerpen in het gemeentehuis in Elst. 'Dat deden we om onze maatschappij – de politiek en burgers – te inspireren en te laten delen in wat kan worden gerealiseerd in dit gebied dat nog helemaal leeg was.' Leerlingen van de opleiding Ondernemen, Dier en Gedrag dachten in een

vervolgopdracht na over de vormgeving van de toekomstige kinderboerderij op het terrein.

Duurzame relatie

Straks als de gebouwen klaar zijn, komen de studenten weer in beeld. Maar dan structureel. Daarover gaat het huidige overleg tussen Van der Linden en het stichtingsbestuur. 'We maken een plan voor een duurzame relatie, waarbij we voor al onze acht opleidingen in kaart brengen wat de mogelijkheden zijn: stage, praktijklessen of individuele projecten om op een authentieke manier te leren in en met de omgeving', legt Van der Linden uit. 'Want dat is reguleren: in de regio samen met overheden, ondernemers, maatschappelijke organisaties, burgers én onderwijs aan oplossingen voor vraagstukken werken. Hier op de Landerij komt dat in de volle omvang terug. Dit wordt een echte praktijklocatie voor ons in de regio.' Gerritsen ziet een win-winsituatie: 'De essentie is dat we elkaar versterken, kennis uitwisselen, capaciteiten delen en mogelijkheden voor mensen creëren. Het is een groeimodel. We bekijken samen wat we kunnen leveren en ontvangen.' Helicon MBO Velp komt er inderdaad niet alleen om leerlingen een leeromgeving te bieden, de school voegt ook zelf kennis toe. Helicon gaat werk maken van het kennisniveau van de vrijwilligers, onder meer door een aantal op te leiden als praktijkopleider, zodat de locatie een leerwerkbedrijf wordt voor zover onderdelen dat nog niet zijn. 'Voor ons is het het interessantst als we activiteiten kunnen verankeren in het curriculum en niet alleen af en toe een project blijven doen. De Landerij kan zo uitgroeien tot een waardevolle leeromgeving, waar leerlingen vakdeskundigheid ontwikkelen en verschillende competenties opdoen. Het gaat om een heel ander soort leerproces dan op school.'

TEKST RIA DUBBELDAM FOTO'S LANDERIJ DE PARK

Meer informatie over Landerij De Park zie www.landerijdepark.nl en www.boerderijlangezegen.nl en over reguleren zie www.groenkennisnet.nl/reguleren. Landerij De Park wordt mede mogelijk gemaakt door de Europese Unie, provincie Gelderland, gemeente Overbetuwe, Fonds NutsOhra en het fonds Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij (KNHM). Een interview met KNHM-directeur Frank van Bussel staat op pagina 8.

COLUMN

Het koekoeksjong

In de krant lees ik een uitgebreid artikel over een wetenschappelijk onderzoek. Onderzoekers hebben een zender bij een koekoek ingebracht en volgen de vogel sindsdien op zijn vlucht van en naar Nederland. Hij blijkt in de winter ergens in Midden-Afrika te verblijven en komt in het voorjaar weer terug naar ons land.

Wat een toeval. Na de zondagmiddagwandeling samen met mijn vrouw zien we vlak bij het dorp in een weiland een koekoek zitten. Ik dacht gelijk aan de vele kilometers die hij heeft afgelegd om hier naartoe te komen om te broeden. Hoewel dat niet helemaal juist is: het broeden en de opvoeding van het jong besteedt de koekoek handig uit aan een ander vogelecht-paar.

Nietsvermoedend broeden deze pleegouders het ei uit dat de koekoek in hun nest heeft gelegd. Het jong gooit alle andere jongen uit het nest en zal als veeleisend verwend koekoeksjong al het eten opeten dat de pleegouders onvermoeibaar blijven aanvoeren. Gek eigenlijk dat een schepsel zo duidelijk profiteert van de inzet van anderen en dit zelfs als doodnormaal beschouwt.

In een flits komt het artikel over de top van ABN AMRO naar boven. Verrek, dat zijn eigenlijk ook koekoeksjongen. Alles blijven opeisen in het nest, geen weet hebben van de noden van anderen en maar blijven schreeuwen om meer. Arm koekoeksjong dat op een gegeven ogenblik niet meer wordt gevoerd door zijn pleegouders.

Maar is dit geen tijdsbeeld?, vraag ik mij af. Zijn we niet allemaal onze ruimte aan het opeisen en vergeten we de belangen van anderen? De VVA is druk doende om in deze tijd vol veranderingen een nieuwe koers te vinden. Meer richten op de regio bijvoorbeeld en actiever de leden in regio's met elkaar in contact brengen.

Dit vind ik een uitermate goede oplossing voor de aanpak van het koekoeksyndroom. Laat de leden beseffen dat zij door een beter contact meer kunnen innoveren en samenwerken. Dit biedt meer kansen voor de starters die veel voordeel behalen van een symbiose tussen nieuw en oud. Dit kan ervoor zorgen dat er veel goede broedsels komen en de VVA weer verder kan meegaan in de nieuwe tijd.

GERARD ULIJN

Dit jaar wordt de column verzorgd door Gerard Ulijn (Bos- en Natuurbeheer, 1975). VVA Magazine beoogt elk jaar een ander lid uit te nodigen om te reflecteren op ontwikkelingen in het vakgebied.

Frank van Bussel in het Arnhemse Sonsbeekpark op steenworpafstand van het hoofdkantoor van de Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij. Het park is een bijzondere plek. De Bosbouw en Cultuurtechnische School (een van de voorlopers van Hogeschool VHL en Helicon MBO Velp) was er in de jaren vijftig-zestig enige jaren gehuisvest in Villa Sonsbeek.

Raadgever van ondernemende burgers

‘Wij geloven sterk in de kracht van de buurt, de wijk en het dorp’, zegt Frank van Bussel, directeur van de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij. ‘Mensen kunnen zelf hun leefomgeving veranderen en verbeteren.’ Verstrekte de vereniging voorheen vooral subsidies, nu geven 180 adviseurs op vrijwillige basis advies aan burgerinitiatieven en sociaal ondernemers. ‘Dat geeft meer continuïteit aan de initiatieven.’

De koerswijziging van de Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij (KNHM) van subsidieverstrekker naar adviseur is een schot in de roos.

Van Bussel: ‘In 2008, toen KNHM besloot niet langer alleen maar geld te geven, waren burgerinitiatieven en -participatie nog echt niet zo hot als nu. Met onze koerswijziging hadden we het geluk mee. Jaarlijks adviseren we nu zo’n 150 projecten, uiteenlopend van lokale duurzame energie tot stadslandbouw. Daarnaast kunnen met onze wedstrijd Kern met Pit jaarlijks 120 bewonersgroepen hun plan uitvoeren. Sinds kort adviseren en investeren we ook in sociale ondernemingen.’ Van Bussel licht toe dat KNHM Participaties BV in tien van dergelijke ondernemingen heeft geïnvesteerd. Een daarvan is toevalligerwijs natuur- en zorgcentrum Landerij De Park, waar Helicon MBO Velp zich focust op reguleren (zie pagina 6). KNHM heeft de Landerij geadviseerd en een lening verstrekt om een exploitatie op commerciële voet mogelijk te maken. ‘Voorheen gaven gemeenten gul subsidie, maar met de terugtrekkende overheid moeten er andere, meer ondernemende constructies worden bedacht.’

Veranderende maatschappij

In zijn ogen is dat een goede ontwikkeling. ‘De samenleving is sterk aan het veranderen. We zijn de verzorgingsstaat aan het vernieuwen. Het systeem ging knellen; mensen zijn mondiger, willen meer invloed uitoefenen op hun eigen leefomgeving en meer zelf doen.’ Van Bussel staat van de bedrevenheid te kijken. ‘Ik werk sinds 2010 bij KNHM. Maar jongens, jongens, jongens, wat een activiteiten komen er voorbij en wat een actieve mensen! Er gebeurt heel veel in Nederland. En wat een kennis hebben burgers. Sommige gemeenten hebben moeite datzelfde kennisniveau te halen. Gemeenten moeten daarmee leren omgaan. Ze zijn ermee bezig, maar zijn er nog niet helemaal. Het is lastig om het eigenaarschap los te laten. Burgerparticipatie betekende aanvankelijk: de gemeente wil wat en de burger mag meepraten. Wat je nu ziet is dat burgers het initiatief oppakken en de overheid vragen om mee te doen. Nou, dat is moeilijk voor een gemeenteraad, het college van B&W en het ambtelijk apparaat. We zien dat als KNHM betrokken is bij een initiatief en als het ware naast hen gaat staan, de gemeente serieuzer naar het initiatief kijkt.’

‘Het is voor opleidingen belangrijk voortdurend door te denken over wat veranderingen in de samenleving betekenen voor de skills van de nieuwe generatie deskundigen’

Burgerplanvorming

Sinds kort richt KNHM zich ook op burgerplanvorming, wat nog een stap verder gaat dan burgerinitiatieven. ‘We ondersteunen burgers bij ruimtelijke planvorming. Bijvoorbeeld in Doorwerth, waar een centrum ontbreekt en het de gemeente maar niet lukt een centrumplan te ontwikkelen. Bewoners besloten het zelf te gaan doen. Dat is best ingewikkeld. Er zit een projectontwikkelaar, een woningcorporatie, een zorgcentrum, een winkelcentrum en een school. De initiatiefnemers creëren bij de bewoners draagvlak door telkens naar hen terug te gaan, maar zorgen er ook voor dat alle partijen participeren en tot een samenhangend plan komen. Maar de bewoners gaan straks dat dorpscentrum niet bouwen. Het plan moet worden verankerd in het bestemmingsplan. De burgers hebben de gemeenteraad tijdens het proces heel hard nodig om te voorkomen dat de raad na twee jaar zegt: Leuk, maar we doen het niet. Uiteindelijk moet de raad er de klap op geven.’

Burgerparticipatie en -planvorming vragen een nieuwe manier van werken en samenwerken, niet alleen voor burgers en gemeenten, ook voor de professionals én de opleiders die de nieuwe generatie leerlingen en studenten klaarstomen. ‘Het is niet meer van deze tijd om als landschapsarchitect een uitgetekend ontwerp voor bewoners uit te rollen’, geeft Van Bussel als voorbeeld. ‘Ontwerpen doe je samen. De opleidingen spelen daar zeker op in, maar het is belangrijk voortdurend door te denken over wat veranderingen in de samenleving betekenen voor de skills van de nieuwe generatie deskundigen. Het kunnen veranderen wordt steeds belangrijker.’

Gedeeld verleden

Het is een leuk toeval dat VVA-lid en cultuurtechnieker Van Bussel na ontwikkelingswerk in Botswana, functies bij de provincie en een organisatieadviesbureau is neergestreken bij KNHM. Uitgerekend deze vereniging staat aan de basis van Hogeschool Van Hall Larenstein, Helicon MBO Velp en VVA Larenstein. De Heidemaatschappij – in 1888 opgericht door grootgrondbezitters voor kennisdeling over landontginning en bebossing van woeste gronden – begon al snel met het geven van cursussen voor bosbazen, werkbazen, boswachters en opzichters.

CARRIÈRE

Frank van Bussel

Opleiding / Bos- en Cultuur-techniek, MBCS en HBCS (1989), Cranfield University, Management MSc (1992), Universiteit van Amsterdam, Europees milieubeleid Masters of Advanced Studies (2000)

Werk / Van Bussel werkte van 1993-1999 voor SNV in Botswana, was afdelingshoofd bij provincie Gelderland van 2000-2007 en senior consultant bij Lysias Consulting Group (2007-2010). Tegenwoordig is hij directeur van de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij met op het bureau 8 adviseurs en landelijk 180 vrijwillige adviseurs.

In 1903 kwam hier een school uit voort, een van de voorlopers van Hogeschool VHL en Helicon MBO Velp. De school richtte zich aanvankelijk op cultuurtechniek. In 1905 besloot de eerste lichte afstudeerders een alumnivereniging op te richten, die later na de verhuizing van de school naar landgoed Larenstein de naam VVA Larenstein is gaan dragen.

Verstrengeling

Van Bussel kent de geschiedenis en licht deze verder toe. 'Mensen denken immers vaak: de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij, dat is toch Arcadis? Nee, het zijn twee aparte organisaties, maar wel sterk met elkaar verstrengeld.' Fysiek komt dat tot uiting in de huisvesting. KNHM houdt kantoor in het pand van Arcadis in Arnhem. Maar ook organisatorisch en financieel zijn er sterke banden. 'Tot 1972 was het één organisatie. De commerciële en ideële doelstellingen liepen door elkaar heen. Het werd steeds lastiger daarmee om te gaan. Voor de commerciële activiteiten kwam een NV, met de vereniging als grootaandeelhouder. De vereniging kreeg 400.000 gulden per jaar om aan goede doelen te besteden.' Om een lang verhaal kort te maken: Heidemij NV werd Arcadis, tegenwoordig een multinational met 2300 medewerkers in Nederland en in totaal 28.000 in veertig landen. 'De vereniging is nog steeds grootaandeelhouder. Van het dividend en de baten uit obligaties, renterekeningen en aandelen in andere bedrijven helpen we burgerinitiatieven en investeren we in sociaal ondernemingen. Vorig jaar met circa 2,1 miljoen euro.'

Gezamenlijke projecten

In veel projecten werkt KNHM nauw samen met Arcadis in het kader van het maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo). Een mooi voorbeeld vindt Van Bussel de gezamenlijke inzet in Tilburg, waar de gemeente een buurtcentrum wilde wegbezuinigen. 'Buurtbewoners besloten het buurtcentrum over te nemen en kochten ook het gebouw. Ze klopten bij ons aan om mee te denken over een uitvoeringsplan, een onderhoudsplan en doorgroei naar een wijkonderneming. Wij vormden een adviesteam met een KNHM-vrijwilliger, een beroepskracht van ons bureau en een medewerker van Arcadis. Zo gaf Arcadis vorig jaar invulling aan haar maatschappelijke betrokkenheid in veertig projecten en haalt KNHM extra inhoudelijke kennis binnen, bijvoorbeeld over architectuur, ruimtelijke ordening en infrastructuur. Bovendien worden de arbeidskosten van projecten voor de helft betaald door Arcadis.'

Professionals

De 180 vrijwilligers in het KNHM-netwerk zijn allen professionals. De verandering van subsidieverstrekker naar adviseur, vraagt echter wel nieuwe vaardigheden en kennis. 'We hebben de laatste jaren van een aantal afscheid genomen, maar het kost totaal geen moeite om gemotiveerde en gekwalificeerde nieuwe mensen te vinden. De afgelopen jaren hebben we veertig nieuwe vrijwilligers aangetrokken. Kandidaten krijgen voor toelating een sollicitatiegesprek. Want je kunt wel adviseur zijn bij een bedrijf of gemeente, maar bewoners adviseren kan best ingewikkeld zijn. We trainen mensen daar ook op.'

Sparringpartner

Van Bussel is trots op zijn organisatie. 'We doen innovatieve, vernieuwende projecten. Ik denk niet dat er veel organisaties als de onze zijn. Waren we in het verleden vooral op het platteland georiënteerd, tegenwoordig hoort de stad er nadrukkelijk bij. We willen nog meer de stad in. De projecten in de stad verschillen wel met die van in een dorp. Op het platteland zijn de mensen van oudsher gewend veel zelf en samen te doen. In steden zie je dat de verzorgingsstaat sterker aanwezig was. Het is er gewoon anders. Je hebt vrijwilligers nodig die bij dat perspectief passen. Maar de manier waarop wij werken, de filosofie die wij hebben, is overal gelijk. Wij laten het de mensen zelf doen, wij denken slechts mee: wij zijn de kritische vriend, de coach, de raadgever. Vragen waarover we adviezen vormen zijn bijvoorbeeld: hoe zorg je voor draagvlak, hoe organiseer je je, hoe maak je het initiatief niet afhankelijk van subsidies en hoe maak je een verdienmodel om het initiatief toekomstperspectief te geven. Het moet hun plan blijven, zij moeten het doen. Zoals bijvoorbeeld bij het woon-werkgebouw Nautilus in IJburg, waar bewoners zonder een projectontwikkelaar betaalbare woningen willen bouwen. De gemeente roept: wij zijn voor particulier opdrachtgeverschap, maar faciliteert deze nauwelijks.' De werkwijze van KNHM en de samenwerking met Arcadis smaken naar meer. De bedoeling is om de samenwerking uit te rollen naar andere landen, waar Arcadis actief is. 'In België, Duitsland en Frankrijk zijn er al wel mvo-activiteiten, maar we willen dit versterken. In Nederland is zo'n tien procent van de Arcadis-medewerkers maatschappelijk actief. Het is mooi als wereldwijd medewerkers ook zo maatschappelijk actief worden. Met tien procent van 28.000 medewerkers creëer je impact.'

TEKST RIA DUBBELDAM FOTO'S HANS DIJKSTRA / GAW.NL

Na bedrijven in suikergoed en snacks maakte Erica Huisman-Trines een switch naar plantaardige voedingsmiddelen. Als overtuigd flexitariër denkt ze dat hier een grote groei gaat plaatsvinden. 'Als je plantaardige eiwitbronnen rechtstreeks verwerkt tot voedsel, in plaats van deze om te zetten in dierlijke eiwitten, kun je een hele schakel in het proces overslaan.'

'Wij mensen kunnen best wat minder vaak vlees eten'

Je hebt Productdevelopment en Marketing gestudeerd. Waarom?

'Ik houd van lekker eten, maar het werken met alleen voedsel vond ik niet leuk. En ik was op zoek naar de link tussen producten bedenken en het vermarkten ervan. Door een foldertje werd ik geattendeerd op de opleiding Agroproductkunde, waar deze dingen gecombineerd worden. Productontwikkeling zit ook in de familie. Mijn vader ontwikkelde huishoudelijke apparatuur.'

Na je opleiding kwam je terecht in het suikergoed. Een bewuste keuze?

'Tijdens de opleiding liep ik stage in Athene en het afstuderen was bij snoep-fabriek De Faam in Breda. Ik zocht bewust bedrijven, waarvan ik de producten lekker vond. Na het afstuderen kreeg ik het aanbod om bij De Faam te komen werken als productontwikkelaar. Omdat het bedrijf op dat moment onderdeel was van het Britse Cadbury Schweppes kwam ik al snel in Engeland terecht in een vergelijkbare functie maar dan in de chocolade.

Is werken in Engeland anders dan in Nederland?

'Jazeker. Er is daar meer hiërarchie. Nederlanders zijn heel direct in hun communicatie; willen het waarom weten. Dat ik zaken rechtstreeks ter sprake bracht bij de directeur, vonden ze maar vreemd. Je moet je punt meer inpakken als je iets duidelijk wilt maken. Dat moest ik wel leren. Uiteindelijk merk je dat de dingen toch wel overkomen.'

Waarom ben je terug naar Nederland gegaan?

'Ik werd ten huwelijk gevraagd door mijn man, ook een oud-Larensteiner

trouwens. Toen moesten we de keuze maken: hij ook naar Engeland of ik terug naar Nederland. We kozen voor Nederland en wel Maastricht, waar mijn man op dat moment woonde. We komen daar oorspronkelijk niet vandaan, maar het is er mooi wonen. Ik heb een cirkel van 100 kilometer om Maastricht getrokken en daarbinnen gesolliciteerd.'

Na de zoetigheid in Engeland kwam je wederom terecht in de productontwikkeling, nu van snacks. Je hebt er veertien jaar mee gewerkt. Welke trends kwam je tegen?

'Er zijn producten die altijd blijven, zoals

frikandellen, kroketten en bitterballen. Daar verandert niet zoveel aan, hooguit de ingrediënten of bijvoorbeeld minder zout. Er komen wel steeds nieuwe producten bij. Mensen willen graag iets nieuws proberen. De meeste nieuwe producten blijven echter maar enkele jaren populair.'

Je werkt momenteel als Market and Product Development Manager bij SoFine Foods, dat zich richt op voedingsmiddelen van plantaardige eiwitten, en waar je leiding geeft aan het productontwikkelingsteam. Vanwaar de omschakeling van vlees naar vleesloos?

'Begrijp me niet verkeerd, ik ben dol op vlees. Maar ik ben ervan overtuigd dat we als mensen best wat minder vaak vlees kunnen eten. Vroeger thuis waren we al flexitariërs. We dachten bewust na over onze vleesconsumptie en de milieueffecten daarvan. Je moet heel veel eiwitten in een koe stoppen om een klein stukje vlees te krijgen. Bij SoFine Foods verwerken we onder andere (biologische) sojabonen direct tot eiwitrijke producten, bijvoorbeeld tofu. Ik zie daar in de toekomst nog een grote ontwikkeling ontstaan. Zo dragen we bij aan een duurzamere wereld.'

Heb je nog contact met oud-studiegenoten?

'In het veld kom ik ze soms tegen of via sociale media. De voedingsmiddelenwereld is niet heel groot. Wat wel voorkomt is dat ik stagiairs begeleid die dezelfde opleiding volgen als ik heb gedaan. Daarvoor moet ik dan ook naar mijn oude school toe en ontmoet ik oud-leraren.'

Naam Erica Huisman-Trines
Woonplaats Berg en Terblijt
Studie Agroproductkunde, Hogeschool VHL Wageningen (1996)
Functie Market and Product Development Manager bij SoFine Foods, Landgraaf

TEKST EDWIN VRIEZEN FOTO SOFINE FOODS

Op 26 juni staat onder meer een bezoek aan Europa's grootste daktuin op het programma: Dakpark Rotterdam. Zonder de tomeloze inzet van bewoners van Delfshaven was het er nooit gekomen. Nog steeds zetten veel bewoners zich in: voor het groenbeheer, de moestuin, de speeltuin, als gids en nog veel meer. Manon Nagelkerken, secretaris en coördinator van Stichting Dakpark Rotterdam, geeft een voorproefje van de excursie.

Dakpark Rotterdam voor en door bewoners

Het Dakpark is een ontmoetingsplek voor mensen van verschillende nationaliteiten uit de buurt.

Voor het ontstaan van Dakpark Rotterdam – zo'n 1200 meter lang, 85 meter breed en bovenop een winkelcentrum – gaan we terug naar het jaar 2000. De stadsvernieuwing was half gestart. Sinds de sluiting van Perron 0 in 1994 zaten er junks en dealers in de wijk. De bewoners van Delfshaven waren het zat, ze wilden een buurtpark.

Ze begonnen een Park Ontwikkelingsmaatschappij en kregen steun van de gemeente. Toen het rangeerterrein vrijkwam, bleven de bewoners strijden voor hun park. De fruithaven wilde het spoor gebruiken en aansluiten op de Betuwelijn. Uiteindelijk is ervoor gekozen om beide belangen te stapelen. De gemeente, Havenbedrijf

Rotterdam en Dura Vermeer zouden investeren. Echter, door de aanleg van de Tweede Maasvlakte trok Havenbedrijf Rotterdam zich terug. Dura Vermeer opperde om in plaats van spoor winkels te gaan bouwen. Voor de plannen van de bewoners maakte het niet veel uit. Ze wilden een park in de wijk, dat was hun droom. Dat kon

natuurlijk ook op het dak van een winkelcentrum. Het park kwam er. Zomer 2014 gingen de poorten open.

Parijs

De gemeente, ontwerpers, bedrijfsleven én bewoners hebben intensief samengewerkt om het park vorm te geven. 'Een groepje bewoners is zelfs ter inspiratie naar Parijs geweest, onder andere om naar speeltuinen te kijken. Hier in Delfshaven zijn ze de wijk ingetrokken met kaarten met foto's erop. Aan de deur konden bewoners uit een stapeltje vijf kaarten kiezen om aan te geven wat er volgens hen in een park hoort', vertelt Manon Nagelkerken.

Zo formuleerden bewoners de uitgangspunten voor het toekomstig parkgebruik. Ze maakten zich onder meer sterk voor goede verbindingen tussen het park en de omliggende wijken.

Ook moest het park toegankelijk zijn voor mindervaliden en mensen met kindwagens. Andere wensen waren: plekken om te picknicken, te barbecueën, handen te wassen en met water te spelen. Zo zorgden de bewoners voor de uiteindelijke ruimtelijke kwaliteit. Nagelkerken raakte halverwege het proces betrokken. Op zoek

Op het Dakpark is vanalles te doen. Er is een Mediterrane tuin, buurtuin, barbecueweide, water om in te poedelen enzovoort.

educatie, sporten voor iedereen mogelijk maken. De gemeente wil dat we deze positieve effecten gaan kwantificeren, maar dat is lastig.'

Hoe dan ook, Dakpark Rotterdam is een uniek participatieproject met een optimaal ruimtegebruik; een voorbeeld van hoe bewoners meerwaarde kunnen leveren voor de gemeente. Zij bleven hameren op waar bewoners behoefte aan hebben. Zij organiseerden acties om het park op de gemeentelijke agenda te houden en nu nemen zij als vrijwilligers rollen over om het park schoon, groen en levendig te maken en te houden. Tijdens de excursie wordt dit alles uit de doeken gedaan en kun je het resultaat met eigen ogen zien.

Het bezoek aan Dakpark Rotterdam is een onderdeel van de excursie over openbare ruimte en voedsel. Ook wordt de Voedseltuin in Europa's grootste stadsboerderij Uit Je Eigen Stad bezocht. De rode draad van de excursie is een duurzamere samenleving met een hogere participatiegraad. De excursie inclusief drank en hapjes is gratis voor VVA-leden. Niet-leden kunnen deelnemen voor 25 euro. Pasafgestudeerden en studenten in de afstudeerfase mogen gratis mee. Aanmelden voor deze excursie kan via info@vva-larenstein.nl of bel 026-3695725.

TEKST TAMARA VAN TRICHT
FOTO'S STIJN BRAKKEE
EN TAMARA VAN TRICHT

naar een woning liep ze langs De Werkplaats, een gebouw waar de maquette van het Dakpark stond en waar op dat moment het plan werd toegelicht. Ze ging naar binnen en raakte zo gefascineerd door de vastberadenheid, vasthoudendheid en betrokkenheid van de bewoners, dat ze besloot in deze buurt te gaan wonen. Ze bezocht de Dakparkcafés, die zo'n vier keer per jaar werden gehouden en waar wel honderd mensen op af kwamen. Het inspireerde haar en zij werd ook actief.

Veiligheid

Toen het Dakpark grotendeels af was, maakten veel bewo-

ners zich zorgen over hoe het verder zou gaan. 'De wijk was in het verleden een no-go-area vanwege drugshandel en prostitutie. Het park was daarom kwetsbaar. Verpaupering lag op de loer', licht Nagelkerken toe. Om dat te voorkomen werd november 2013 Stichting Dakpark Rotterdam opgericht. In eerste instantie met de bedoeling om veel aandacht te besteden aan de veiligheid op en rond het park. 'Buurtouders, die in de wijk een oogje in het zeil houden en jongeren aanspreken, nemen het Dakpark nu mee in hun dagelijkse rondes. Zij doen 's morgens om 7 uur de hekken, die nodig zijn om

nachtelijke bezoekers te weren, open en houden toezicht.' Daarnaast organiseert of faciliteert de stichting allerlei activiteiten, zoals een Marokkaans eetfestival, bootcamps, hoelahoepen, Dakpark-run, theatervoorstellingen, skate-events, ouder-kindtuintjes en vliegerwedstrijden. Het groenbeheer is de grootste uitdaging, aldus Nagelkerken. 'De aannemer is verplicht om met de bewoners samen te werken. Via een app geven de vrijwilligers aan wat ze gedaan hebben en tot waar ze zijn gekomen en dan maakt de aannemer het verder af.'

Levendige plek

Het park is een levendige plek geworden. Aan enthousiasme is geen gebrek. In de startsubsidie van de gemeente was voor de stichting geen professionele begeleiding voor de vrijwilligers opgenomen, maar dat is wel nodig, vindt Nagelkerken. 'Ambtenaren zien de burgerparticipatie als een bezuinigingsmaatregel, maar wij zien het als een sociaal project. Wij willen de springplank van de wijk zijn. Mensen begeleiden bij hun persoonlijke ontwikkeling door activiteiten samen te organiseren en te doen. Gezondere leefomstandigheden bieden,

Manon Nagelkerken raakte zo enthousiast over de plannen voor de Daktuin dat ze besloot er vlakbij te gaan wonen.

Specialisme geeft kansen

Henk van Dasselaar heeft sinds 2012 een eigen, bescheiden onderneming: Meles Projecten op het gebied van advisering over grondwater in projecten. Bemalingen, drainage, infiltraties, grondwaterverontreinigingen; dat soort zaken. Komt het aan op uitvoering van bodemsanering, dan schakelt Van Dasselaar Enviterra in, het bedrijf waar hij bedrijfsleider is.

Meles Projecten en Enviterra zijn vlak na elkaar gestart in een tijd met veel opeenvolgende veranderingen. Henk van Dasselaar legt het complexe verhaal uit. 'Toen ik in 2012 met Meles Projecten begon, had ik een dienstverband bij A&G Milieutechniek BV. Ik ben het ernaast gaan doen. De aanleiding was een vraag van mijn oud-werkgever Lareco Nederland BV, waar ik al een paar jaar niet meer werkte maar zestien jaar in dienst ben geweest. Mijn kennis over grondwaterzaken werd gemist. Ze vroegen of ik een dag per week wilde spenderen aan het inbrengen van knowhow. Niet in dienstverband maar als zzp'er.'

Goede deal

Zijn werkgever A&G Milieutechniek BV stemde in met het inkorten van zijn dienstverband. 'A&G Milieutechniek was echt milieu gerelateerd. Lareco richt zich volledig op grondwater en bronbemaling.' Dat de deal kon worden gemaakt, had zeker ook te maken met de situatie waarin A&G Milieutechniek verkeerde. A&G Milieutechniek stond op het punt overgenomen te worden door Van Gansewinkel. 'Er kwam een reorganisatie aan. Een dag eraf betekende minder kosten.'

Van Dasselaar dacht sowieso zijn baan na de reorganisatie te gaan verliezen. 'Onze afdeling paste niet echt bij afvalinzameling, de corebusiness van Van Gansewinkel.' Het maakte dat Van Dasselaar inging op een idee van een klant uit zijn netwerk om een bedrijfje op te zetten en Van Dasselaar er als trekker op te zetten. Dat werd de bv Enviterra, gevestigd in Zutphen.

Veel werkervaring

En zo werkt hij dus tegelijkertijd als zzp'er en als bedrijfsleider. Van Dasselaar had altijd

al wel de wens om voor zichzelf te beginnen. Toen hij van school afkwam, speelde hij al met de gedachte. 'Maar ik heb het nooit eerder echt aangedurfd. In dienstverband ben ik in het vak gegroeid en sterk geworden.'

Bij Lareco kwam hij na de HBCS terecht als rioolinspecteur. 'Het waren de jaren tachtig, je was al blij dat je een baan kreeg. Dat heb ik twee jaar gedaan en werd toen uitvoerder. Dat viel wel zwaar. Elke maandagochtend vijf uur de deur uit en vrijdagavond rond zeven uur weer binnen. Dat ging op een gegeven moment op het thuisfront niet helemaal goed. Ik ben naar Oranjewoud in Oosterhout gegaan. Milieu was toen een hot item, er kwam geen einde aan het werk. De organisatie kon het niet bijbenen. Ik wilde het werk elke dag in rechte banen hebben. Klanten moeten tevreden zijn en

dat waren er velen niet. Ik heb er alles aan proberen te doen. Ik was het zat en ben terug naar Lareco gegaan om er bedrijfsleider grondwater te worden.' Zestien jaar is Van Dasselaar er gebleven en toen kwam A&G Milieutechniek langs en is zijn verhaal rond. De huidige constructie bevalt goed. 'Ik kan zo mooi aan het zzp'erschap snuffelen en daarnaast de zekerheid houden van een baan. Dat maakt de opstap makkelijker.'

Twee motto's

Over zijn bedrijfsnaam Meles Projecten heeft hij goed nagedacht. 'Als je 'm uitlegt, vergeten mensen hem niet meer. Meles is Latijns voor de das. De relatie met mijn achternaam is snel gelegd. Mijn vader werd ook vaak de 'das' genoemd.' Van Dasselaar zag in zijn werk ook een link met het dier, dat veel tijd ondergronds doorbrengt. Daar

'Ik kan mooi aan het zzp'erschap snuffelen en daarnaast de zekerheid houden van een baan. Dat maakt de opstap makkelijker'

Henk van Dasselaar wordt geregeld gevraagd om adviezen te verstrekken over grondwaterstromen en plannen op te stellen voor bronbemalingen, bijvoorbeeld bij de sloop van gebouwen en bij nieuwbouw.

voelt een das zich in zijn element, net zoals hij dat heeft met zijn werk. De bedrijfsnaam mag dan belangrijk zijn, uiteindelijk draait het om de kwaliteit. 'Als je je motto maar hoog houdt', zegt Van Dasselaar. 'Ik heb er twee. Als eerste ben ik oplossingsgericht. Als ik 's avonds stop, dan vind ik dat de projecten de volgende ochtend door moeten kunnen lopen. Alles moet goed geregeld zijn. Mijn tweede devies is dat de klant altijd antwoord moet krijgen op zijn vraag. Als ik zeg dat ik drie dagen extra nodig heb, is dat ook een antwoord, maar niets zeggen vind ik fout.'

Klantenkring

Na drie jaar heeft hij een klantenbestand van zo'n twintig bedrijven in Midden-Nederland, uiteenlopend van projectontwikkelaars, bronbemalers, adviesbureaus die over grondwater net wat kennis missen, en aannemers. Bij bouwbedrijf Salverda schuift Van Dasselaar aan voor hulp en advies in een tender.

Gemiddeld zo'n twee dagen per week is hij uit naam van Meles Projecten actief: bronbemaalingsplannen opstellen, adviezen maken of zaken uitzoeken over grondwater-

verontreiniging. 'Dat is allemaal Meles, maar daar ga ik geen 40 uur mee vullen.' Boskalis leverde hem een onverwacht grote opdracht. Het ruimte-voor-de-rivierproject voor vier maatregelen langs de Neder-Rijn (Doorwerthse waarden, Tollewaard, Middelwaard en de uiterwaard bij Elst (Rhenen) zou hem drie maanden een paar dagen per week werk opleveren, maar het werd een jaar. 'Dat was een drukke periode. Ik vloog in voor Doorwerth in verband met een onverwachte asbestverontreiniging in de bodem. Ik werd als erkend DLP'er (deskundig leidinggevende projecten bodemsanering) ingehuurd. Toen ik op gesprek kwam en ze doorkregen dat ik kan calculeren – in mijn tijd bij Lareco kreeg ik alles voor de kiezen – mocht ik ook dat gelijk doen. Het meerwerk door de asbest bleek ruim 1 miljoen euro te zijn! In mijn werkzame leven had ik nog nooit met zo'n groot bedrag en zo'n groot project te maken gehad. Je leert ineens veel grotere slagen te maken en ik leerde ook meer over waterbodemsanering. Het was een mooi opstapproject, waarmee ik veel credits heb opgebouwd. Als Boskalis bij het ruimte-voor-de-rivierproject in Kampen mogelijkheden voor me ziet, zit ik daar binnenkort ook wel weer.'

Duidelijke scheiding

Ondertussen probeert Van Dasselaar een goede scheiding te houden tussen zijn werkzaamheden voor Enviterra en Meles Projecten. Enviterra is de uitvoerende

bodemsaneerder en in Meles Projecten zit het specialisme grondwater met alle milieu gerelateerde zaken die erbij horen. 'Het werk gescheiden houden, lukt eigenlijk heel goed. Daar hebben we duidelijke afspraken over gemaakt. Doet de situatie zich voor dat ik tijdens een opdracht op het terrein kom van Enviterra, dan steek ik gelijk over naar Enviterra. De opdrachtgever krijgt dan een offerte van Enviterra. Zo houd ik het recht.'

TEKST RIA DUBBELDAM

FOTO'S WIM VAN HOF / GAW.NL

Naam Henk van Dasselaar
Bedrijf Meles Projecten
www.melesprojecten.nl
Vestiging Ede
Medewerkers geen
Opleiding HBCS, Cultuurtechniek (1986)

De provincies kunnen wel worden opgeheven

Een veel gehoorde discussie in de aanloop naar de Provinciale Statenverkiezingen op 18 maart was: laten we de provincies maar opheffen. Wat valt er eigenlijk te kiezen? Het draaide voornamelijk om de landelijke politiek.

Het provinciale beleid richt zich eigenlijk alleen nog op technische onderwerpen, zoals onderhoud en aanleg van wegen, de ruimtelijke ordening en het beheer van natuur. Het kabinet gaat over maatschappelijk belangrijke en internationale zaken. Daarnaast komen door decentralisatie bij de overheid veel taken bij de gemeenten te liggen. De provincies zijn financieel ook nog maar een marginale overheidslaag. Regio's en supergemeenten zijn een goede vervanging en kunnen de taken ook goed uitvoeren.

Reacties

Caroline Witteman-Hoogerbrugge

Tuin- en Landschapsinrichting, 1994

Projectleider bij Hoogheemraadschap van Rijnland

'Ik vind dat de provincies niet kunnen worden opgeheven. Hoewel veel wordt gedecentraliseerd, blijft er een overheidslaag nodig om de 'onbebouwde' delen van een provincie te beschermen tegen de expansiedrift van de grotere gemeenten. Zowel natuur als recreatie staan niet hoog op de agenda van de gemeenten, omdat ze niet direct geld opleveren voor de gemeentekas. Ook zie ik het nog wel gebeuren dat de decentralisatie weer wordt omgedraaid naar centralisatie, omdat veel gemeenten niet in staat zijn om de extra

taken uit te voeren. Hierdoor ontstaat de wens om het toch weer centraal te gaan regelen. Wel zullen de provincies zich sterker moeten profileren om te voorkomen dat ze ondersneeuwen ten opzichte van de landelijke politiek.'

René Binnenmars

Land- en Watermanagement, 1992

Projectleider ruimtelijke en economische ontwikkeling, gemeente Steenwijkerland

'Als de motivatie is dat het bij provinciale verkiezingen alleen om landelijke politiek gaat, dan kunnen ook de gemeenten wel worden opgeheven. Bij gemeentelijke verkiezingen gaat het ook veelal om landelijke stellingen. Een onjuiste stelling dus, zeker op basis van deze motivering. Provincies hebben juist een meerwaarde om samenwerking tussen gemeenten te bevorderen, zodat gemeenten contact met haar inwoners kunnen onderhouden. Concurrentie tussen gemeenten kan juist door de provin-

cies worden voorkomen en daarmee worden regionale belangen behartigd, ook over de provinciale grenzen heen. Waterschapstaken zijn niet nodig voor het bestaansrecht van provincies. Provinciale wegen en het openbaar vervoer zijn niet door het rijk te verzorgen, omdat het rijk te ver van de mensen afstaat. En de gemeenten hebben te veel eigen belang om dit goed te kunnen regelen. Als we het over samenwerken hebben, laten we dan ophouden om elkaars bestaansrecht te bestrijden en inderdaad samen gaan werken.'

Henk Post

HBCS Cultuurtechniek, 1973
Commercieel directeur BESIX
in Nederland (als zzp'er)

'De meeste provincies zijn een voortzetting van de autonome gewesten uit de federatieve Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Vandaag de dag zijn de provincies geïnstitutionaliseerd. Onlangs hebben ze nog uitvoeringstaken naar zich toe getrokken. Een combinatie van bestuurlijke arrogantie, te weinig aandacht voor verschillen tussen regio's, overdreven ambities, gebrek aan draagvlak, wisselende politieke constellaties, conservatisme, gevestigde belangen en vastgeroeste denkpatronen hebben tot op heden belangrijke veranderingen tegengehouden. De provinciale taken zijn gemakkelijk bij gemeenten

onder te brengen. Deze moeten dan groter en efficiënter worden en geografisch zo worden ingedeeld dat ook de waterschappen zijn onder te brengen. Nederland is te klein voor veel bestuurlijke lagen. Maak onder het nationale beleid nog één bestuurslaag, een soort uitvoeringslaag van beleid. Dit zijn maximaal 200 agglomeraties. Geef de ambtenaren die daar werken meer bevoegdheid en regel dat we hen erop kunnen afrekenen als ze meerdere keren missers maken. Met zo'n structuur kunnen we beter en directer de problemen van de toekomst aan en daar sneller op inspelen.'

Harry van Dijk

Bos- en Natuurbeheer, 1994
Dorpscoördinator bij gemeente
Utrechtse Heuvelrug

'Provincies kunnen nu en in de toekomst nog steeds een belangrijke rol vervullen. Dit zal echter wel op een andere wijze moeten gebeuren. De veranderende maatschappij en terugtrekkende overheid vragen een andere bestuurlijke rol. Inwoners willen meer invloed in de bestuurlijke processen en dit heeft gevolgen voor de rollen van de verschillende overheidslagen. De rijksoverheid decentraliseert en legt taken bij de gemeenten neer. De gemeenten hebben een directere relatie met inwoners dan een provincie of het rijk. Ook provincies zouden de (beheer)taken over moeten dragen aan de gemeen-

ten en zich meer moeten richten op de beleidsmatige taken, zoals structuurnota's (EHS, PRS), en toezicht houden op gemeenten. De provincies zouden dan wel moeten fuseren tot een kleiner aantal grotere provincies. Hiermee ontstaat een compactere top in de overheidslagen en een bredere basis dicht bij de inwoners. Het democratische bestel blijft daarmee ook intact, waarbij via de provinciale verkiezingen de leden van de Eerste Kamer gekozen worden.'

Sybrand Feenstra

MBCS Cultuurtechniek, 1975
Actief in de gemeentepolitiek
voor GroenLinks, werkzoekend

'Met de stelling ben ik het oneens. De taken die een provincie nu uitvoert op het gebied van bestemmingen, natuur, toezicht en milieu zijn goed te verdedigen. Het is wel de vraag of er twaalf provincies moeten blijven of dat het er minder kunnen zijn. Op weg naar de verkiezingen is er te weinig aandacht in de landelijke media besteed aan het belang van de provincie. Hun taken en wat de politiek daar verder voor afwegingen in maakt zijn onderbelicht. Vooral de rol in het ruimtelijk beleid vind ik belangrijk. Gemeenten kunnen elkaar

nu nog wel eens beconcurreren in de ruimtelijke plannen en daar heeft de provincie dan een regulerende taak. Ook in de uitvoering van de natuurwetgeving heeft de provincie een belangrijke rol. Voor toepassing van diverse regelingen ben je als burger dan niet te ver van het bestuur verwijderd. Goed om het zo te laten en in de toekomst te kijken naar gebieden die met elkaar kunnen worden samengesmolten tot grotere eenheden.'

Ysbrand Graafsma

HBCS Cultuurtechniek, 1991
Senior beleidsadviseur bij Waterschap Rijn en IJssel

'Er is een bestuurslaag nodig tussen gemeenten en het rijk. Op dat vlak ligt een belangrijke regionale rol in de ruimtelijke ordening en natuur. Het is de vraag of het huidige schaalniveau van de provincies daarvoor het beste past. Ik denk dat het schaalniveau van landsdelen beter passend is. Dit omdat de vraagstukken op het gebied van ruimtelijke ordening, gerelateerd aan energie en transport, steeds meer een provincie-overstijgend schaalniveau hebben. Op mijn eigen vakgebied, water, denk ik dat we de taak en rolverdeling beter kun-

nen organiseren. Nu hebben vier overheden daarin een rol: het rijk, de provincie, het waterschap en de gemeente. Een duidelijkere scheiding van verantwoordelijkheden voorkomt onnodige bestuurlijke drukte en onduidelijkheid bij burgers en bedrijven. De provincie (of het landsdeel) kan zich beperken tot de ruimtelijke ordening: welke functie op welke plek, met bijbehorende randvoorwaarden en normen. Het waterschap zorgt voor de goede watercondities door middel van beheer en inrichting van het watersysteem.'

Natuurbegraven is een nieuw fenomeen dat vele vragen oproept. Hoe duurzaam, hoe natuur- en milieuvriendelijk is het eigenlijk? Joyce Sengers licht het toe tijdens de VVA-excursie op 24 april op de natuurbegraafplaats van landgoed De Utrecht in het Brabantse Hilvarenbeek. Ze beantwoordt vele vragen.

'Op een natuurbegraafplaats staat de natuur voorop'

De natuurbegraafplaats krijgt verschillende sferen en er is ruimte voor verstilde plekjes met water.

Zelf grijpt Joyce Sengers als verantwoordelijke voor de exploitatie van de natuurbegraafplaats ook de gelegenheid aan om vragen te stellen. Er is veel deskundigheid bij elkaar. Ze wijst naar een bosje naaldbomen met stobben Amerikaanse eik ertussen. 'Die zijn voor de productie van snijgroen. Van die functie willen we af. Snijgroenproductie past niet bij een natuurlijk bos en Amerikaanse eik is bovendien niet inheems. Hoe raken we de stobben kwijt?' Ze krijgt snel antwoord: 'Rigoreus klepelen en plaggen. Als je Amerikaanse eik goed plaagt, verdwijnt hij wel.'

Dynamisch natuurbos

De groep gaat verder. Het is een flink rondje; het natuurbegraaf-

terrein beslaat 25 hectare. De afgelopen maanden is de helft van de naaldbomen gekapt en er zijn al zo'n 600 loofbomen geplant, vertelt Sengers. 'We gaan het productiebos omvormen zodat er een dynamisch natuurbos kan ontstaan. De loofbomen geven de natuurontwikkeling een start.' Er komen verschillende landschapssferen: lichthoutsoortenbos, schaduwsoortenbos, vochtig bos en ook heide. Drie hectare bos is gekapt voor heideontwikkeling. Al die landschapstypen heeft Sengers vastgelegd in staalkaarten. Die geven mensen duidelijkheid over hoe de natuur moet worden en welk type bomen ze bij graven mogen aanplanten. Komende zomer wordt het terrein ingericht

opgeleverd en kunnen mensen hun favoriete rustplaats gaan uitkiezen: de geborgenheid van een bladerdak of een vrijer zicht op de hei. In het vochtige bos mogen alleen urnen worden begraven.

Herdenken en herinneren

Sengers weet bijna niet anders dan dat ze interesse heeft in plekken die met herdenken en herinneren te maken hebben. Voordat ze met haar bedrijf Landinzicht werd ingeschakeld voor De Utrecht, had ze al meerdere projecten rondom natuurbegraven gedaan. Zowel in Nederland als in Engeland, de bakermat van het natuurbegraven en waar inmiddels zo'n drie-

honderd natuurbegraafplaatsen zijn. In Nederland zijn er nu elf. 'Als we alle initiatieven opsommen, zijn het er heel veel meer.' Haar visie over wat natuurbegraven is, haalde ze uit Engeland. Ken West, die zo'n 25 jaar geleden de eerste Engelse natuurbegraafplaats heeft aangelegd, zegt: 'Natuurbegraven is een manier van begraven van menselijke resten, waarbij de begraafplaats een habitat schept voor nieuwe natuur of een bestaand natuurgebied beschermt. En de voorafgaande uitvaart belast het milieu zo min mogelijk.' Sengers miste in deze visie het menselijke en vond dat bij Eric Venbuijs, hoogleraar antropologie in Nijmegen. Hij zegt: 'Velen voelen een verbintenis met de

Na de excursie is het nog even gezellig naborrelen.

De monumentale brandtoren van landgoed De Utrecht.

natuur, een stroom van leven die het kortstondige bestaan van het individu overstijgt. Ze hopen na hun dood op enigerlei wijze voort te leven in de natuur.'

Drie hoofdelementen

Sengers combineert beide visies en ziet drie hoofdelementen: 1. creëren van nieuwe natuur of het beschermen van bestaande natuur, 2. minimale belasting van het milieu en 3. invulling geven aan de kringloopgedachte. Deze drie elementen heeft ze ook verweven op De Utrecht. 'Wat betreft de nieuwe natuur planten mensen vaak een herinneringsboom op hun graf. Dat dient een inheemse boom te zijn. Om de natuurwaarden te verhogen moet ook het terrein zelf uit

inheemse vegetatie bestaan. Het milieu wordt minimaal belast door gebruik van afbreekbare materialen, zoals urnen van papier-maché, wilgentenen, hennep of wol, en een baar in plaats van een kist. Graftekens zijn ook van natuurlijk, afbreekbaar materiaal én ondergeschikt aan het landschap. Ik zeg altijd: we zijn in eerste instantie in een natuurgebied. De graftekens en graven gaan langzamerhand op in de natuur, maar nabestaanden kunnen altijd hun graf terugvinden via gps.'

Grondwater

Dan volgt een vraag: 'Je hebt het over voorkomen van milieubelasting. Hoe zit het met de technische eisen rond grond-

water?' Een goede vraag, vindt Sengers. 'Een graf ligt 1,35 meter diep. Op die diepte mag geen grondwater zijn. Veel plekken in Nederland vallen om die reden af als natuurbegraafplaats.' Meer vragen volgen over grondwater en mogelijke verontreiniging van het water met onder meer restanten medicijnen. Sengers: 'Op traditionele begraafplaatsen zijn daar voorzieningen voor getroffen, op natuurbegraafplaatsen hoeft dat niet, onder meer vanwege de lagere graf dichtheid (ongeveer 25 vierkante meter voor een graf, drie of vier keer zoveel als normaal). De vele beplanting neemt stoffen op en wat ik geregeld adviseer is om in laaggelegen delen helofytenfilters aan te leggen.'

Eeuwige grafcrust

Bij de kringloopgedachte is teruggave aan de natuur een belangrijk uitgangspunt. Daar hoort eeuwige grafcrust bij, maakt Sengers duidelijk. 'Het graf wordt niet geruimd of opnieuw gebruikt. Dat staat haaks op de gedachte van natuurontwikkeling. Wanneer de begraafplaats wordt gesloten, wordt het definitief aan de natuur gegeven. De grafrechten geven we uit tot dat de begraafplaats sluit. Bij De Utrecht zal dat in 2075 het geval zijn.' 'Maar hoe leg je dat vast in het bestemmingsplan', luidt een volgende prangende vraag. Sengers: 'Het meest praktische is een dubbelbestemming met als hoofdbestemming natuur of bos en als nevenbestemming begraafplaats.'

Nieuwe economische pijler

Natuurbegraven is een vraag vanuit de samenleving, de animo is groot. Van andere natuurbegraafplaatsen hoort Sengers dat de aanvragen boven verwachting zijn. Goed nieuws voor grondeigenaren die nieuwe economische pijlers zoeken. Maar

voordat een eigenaar er wat aan verdient, zijn er flinke investeringen nodig, houdt Sengers voor. In naturomvorming, een gebouw en personeel. En het is een kwestie van een lange adem. De procedure duurt in de regel twee tot drie jaar. Vergeet niet geld te reserveren als 'bruidsschat' voor de toekomstige natuurbeheerder, zodat deze na sluiting van de natuurbegraafplaats zijn taak goed kan uitvoeren.

De cultuur is nog onvoldoende aan bod gekomen, vindt een deelnemer aan de excursie. Begraafplaatsen zeggen iets over de cultuur van een land, het zijn interessante plekken om te bezoeken. Sengers staat daar wel degelijk bij stil. 'Iemand zei eens tegen mij: het natuurbegraven helpt de funeraire cultuur om zeep. Ik snap die opmerking wel. Aan de andere kant stel ik ertegenover: op huidige begraafplaatsen komt het merendeel van de huidige grafmonumenten uit China. Voor mooie beeldhouwkunst is niet veel belangstelling meer.' Wat dat betreft is natuurbegraven misschien toch een verrijking, in ieder geval voor de natuur.

TEKST RIA DUBBELDAM

FOTO'S OTTO VAESSEN

De laatste maanden zijn op de natuurbegraafplaats veel bomen gekapt, zodat er een natuurbos kan ontstaan.

Achterhoekers zoeken samenwerking

Het begon met een gesprek tussen twee mensen die de Achterhoek een warm hart toedragen. Nu, vier jaar later, staat er een stabiele club die overtuigd is van de kracht van samenwerking. Ze willen graag groeien om de regio nog beter te kunnen bedienen. VVA Magazine zocht ze op.

Het bestuur van NCLG Achterhoek. Van links naar rechts: Marc Wilborts (interim-bestuurslid), Amadé Holkenborg (secretaris), Henk Steven Kleinburink (voorzitter), Arjan Klein Hazebroek (penningmeester).

Het Achterhoekse landschap een impuls geven, dat is de gedachtegang van Henk Steven Kleinburink, notaris en voorzitter van het bestuur van de netwerkclub. Hij benaderde Amadé Holkenborg, VVA-lid en rentmeester bij Waterschap Rijn en IJssel, om samen over dit initiatief te sparren. Enthousiaste mensen benaderen, het idee verder uitdragen: al snel is het idee van de NetwerkClub Landelijk Gebied (NCLG) Achterhoek geboren. Netwerken, kennis delen en kracht bundelen en versterken staan centraal. Op dit moment bestaat de club vooral nog uit professionals die elkaar ook al zagen voor de start van het initiatief, waardoor er relatief weinig verschillende disciplines aanwezig zijn. 'De meeste leden zijn actief in de agrarische sector. Het zou mooi zijn als er ook mensen uit de groene sector aansluiten of

mensen die bezig zijn met recreatie', aldus Marc Wilborts, naast Holkenborg het andere VVA-lid van het gezelschap. 'En we missen nog jongeren en vrouwen.' Een voorwaarde voor lidmaatschap is dat leden woonachtig zijn in de Achterhoek en ze beroepsmatig actief zijn in het landelijk gebied. Een eigen onderneming is niet nodig, personeel van bedrijven is ook welkom. Kleinburink: 'We richten ons juist niet op het stedelijk gebied, maar op het platteland. De kleine kernen horen daar ook bij.' Inmiddels heeft het netwerk een ledenbestand van 28 personen opgebouwd.

Bottom-up

Minimaal drie keer per jaar is er een excursie met een hapje en drankje. Het bottom-up proces staat centraal. Leden dragen ideeën aan voor de excursies

en stellen het programma vast. Betrokkenheid en het voorzien in de behoeftes van de leden worden daarmee goed verwezenlijkt. De animo is dan ook groot; bij elke excursie is een groot deel van de leden vertegenwoordigd. Tijdens excursies en na afloop is er volop gelegenheid voor netwerken ofwel kennis delen, nieuwe contacten opdoen, tot nieuwe inzichten komen en naar kansen kijken op zakelijk vlak. Het werpt zijn vruchten af. Er ontstaan nieuwe samenwerkingsverbanden en leden weten elkaar ook na de bijeenkomst te vinden.

Krimp

Het bestuur kijkt voldaan terug. De Achterhoekse bescheidenheid zorgt ervoor dat de bestuursleden niet hoog van de toren blazen. Kleinburink: 'We bouwen stapje voor stapje aan het netwerk, maar we willen zeker ook kijken of we samen

met de leden vraagstukken kunnen oppakken. Neem de krimp in de Achterhoek, een problematiek waar de streek de komende tijd mee te maken krijgt. Het netwerk biedt kansen om met diverse disciplines op zoek te gaan naar innovatieve oplossingen.' Het netwerk is volop in ontwikkeling. Sinds een jaar is de website in de lucht. Wilborts: 'Naast een smoelenboek is het de bedoeling dat de leden via de website informatie gaan uitwisselen.' Over het toekomstperspectief is het bestuur duidelijk: 'We willen het netwerk graag uitbreiden tot vijftig à zestig leden. Kortom: schroom niet om contact op te nemen met het netwerk.'

Informatie: netwerkclubachterhoek.nl

TEKST LEONIE HEUTINCK EN EDWIN VRIEZEN
FOTO'S WIM VAN HOF/GAW.NL EN BAS WEETINK

AGENDA

VVA-excursies

Voor de VVA-excursies kun je je aanmelden bij het VVA-bureau, info@vva-larenstein.nl of 026-3695725. Geef duidelijk aan voor welke excursie je je aanmeldt en met hoeveel personen. Voor VVA-leden is de excursie kosteloos. De VVA vraag niet-leden een bijdrage van 25 euro.

22 mei Millingerwaard (Helicon/MBCS)

Om het water goed te beheersen tijdens hoogwater wordt de Millingerwaard verruimd. In 2008 is het Ruimte-voor-de-Rivier-project gestart,

maar pas in 2013 is het graven begonnen. Tijdens de excursie staan we stil bij de graafwerkzaamheden en bij kansen voor de natuur, onder andere paaien kraamwater voor vissen.

29 mei Groenbeheer in de stad Groningen (regio Noord)

De gemeente Groningen is al jaren actief op het gebied van ecologie en duurzaam groenbeheer. Stadsecoloog Mark Ronda (Hogeschool VHL, 2001) vertelt onder meer over bijen, de stadsschaapskudde,

ontsnippering en de Stedelijke Ecologische Structuur. Op de fiets worden inspirerende voorbeelden bezocht.

5 juni Reggeherstelprojecten (regio Oost)

Tot 1848 was de Regge een vrij meanderende rivier. In de 19e en 20e eeuw is de rivier gekanaliseerd. Waterschap Vechtstromen, Landschap Overijssel en vele anderen hebben de Regge stapsgewijs z'n natuurlijke loop en dal teruggegeven. Met het project de Doorbraak zijn de beekdalen van de Twentse

stuwwal ook weer aangesloten. Natte ecologische infrastructuur met recreatief medegebruik in optima forma!

26 juni Dakpark Rotterdam (regio West)

Dakpark Rotterdam is de grootste daktuin van Europa en wordt door bewoners beheerd.

Een uniek participatieproject. Het bezoek wordt gecombineerd met Voedseltuin Rotterdam, een groente- en fruittuin van meer dan 7000 m² tussen de oude havens. En laat het smaken, want we gaan proeven in de grootste stadsboerderij van Europa. Zie ook pagina 16.

4 september Innovatieve combinaties tussen economie en ecologie (regio Noord)

Combinaties tussen economie en ecologie zijn volop in ontwikkeling. Zo is vorig jaar het Groninger Verdienmodel ontwikkeld, waarbij een landbouwer ontwikkelruimte verdient als hij onder meer zijn areaal natuurvriendelijk inricht en beheert, en de omgeving betreft bij de planvorming. De inhoud van de excursie wordt nog uitgewerkt.

18 september Oostvaardersplassen (regio Oost)

De Nieuwe Wildernis kun je nu zelf beleven! De Oostvaardersplassen zijn van internationaal belang als moeras- en overwintergebied voor vogels. Het droge gedeelte is een geschikt habitat voor grote grazers zoals runderen, paarden en edelherten. Sinds 1999 bezitten de Oostvaardersplassen het Europees diploma voor natuurbeheer.

Andere activiteiten

22 mei Open dag Professioneel Project- en Procesmanagement

Hogeschool VHL Trainingen & Cursussen organiseert op vrijdag 22 mei 2015 een open dag over de deeltijdmaster Professioneel Project- en Procesmanagement met als thema de rol van leiderschap en vertrouwen bij integraal projectmanagement (IPM). Er komt aan de orde wat IPM inhoudt, maar vooral ook hoe met teamleden en stakeholders in de omgeving kan worden omgegaan. De open dag is ook interessant voor mensen die nog geen ervaring hebben met IPM, maar wel eens willen horen hoe het in de praktijk werkt. Deelname aan deze open dag en de aansluitende netwerkbijeenkomst is gratis. U kunt zich tot en met 18 mei aanmelden door een

e-mail met uw NAW-gegevens te sturen naar infotc@hogeschoolvhl.nl onder vermelding van "open dag master".

4, 11 en 25 juni Cursus Flora- en faunawet bestendig beheer niveau 3

Helicon MBO Velp organiseert een cursus voor werkvoorbereiders en bedrijfsleiders in de gemeentelijke groenvoorziening. Na deze cursus bent u in staat om tijdens de voorbereiding van het werk op deskundige en juiste wijze om te gaan met verantwoordelijkheden en aansprakelijkheden op het gebied van flora en fauna. U beschikt over de kennis en vaardigheden om de (juridische) verplichtingen in het kader van de Flora- en faunawet toe te passen en bij eventuele calamiteiten adequaat

op te treden. Aanmelden kan via de website: www.helicon.nl.

25 september Carrièredag

Noteer vast in je agenda: de Carrièredag komt er weer aan. Doe mee als bedrijf of kom als bezoeker. Kijk naar de kansen die bedrijven en organisaties bieden en volg de inspirerende workshops.

november Jaarcongres van VVA Larenstein

VVA Larenstein bestaat 110 jaar. Dat wordt gevierd met een jaatcongres voor VVA-leden, het werkveld en docenten en studenten/leerlingen van Hogeschool VHL en Helicon MBO Velp. De datum en het programma worden nog bekendgemaakt.

Wij zoeken kansen

Tamara van Tricht Tuin- en Landschapsinrichting

Sinds 2012 houd ik me als zelfstandige bezig met management, beleid en advies op het gebied van inrichting en beheer van de buitenruimte. Ruime ervaring heb ik opgedaan bij diverse overheden, zoals opstellen van een leidraad openbare ruimte en implementeren van kwaliteit gestuurd beheer. Ook verzorg ik redactiewerk. Door mijn vakinhoudelijke en communicatieve expertise ben ik breed inzetbaar. Mijn bedrijf TaLand is gespecialiseerd in buitenruimte en groen in het bijzonder. U kunt me inschakelen voor projectleiding, advisering en begeleiding van implementatietrajecten. Maar ook voor bijvoorbeeld het opstellen van handlei-

dingen en beheerplannen. Graag wil ik mijn expertise, ervaring en netwerk ook voor uw organisatie inzetten.

Zoekt u iemand voor tijdelijke opdrachten of deeltijdprojecten? Voor mogelijkheden en wensen kunt u vrijblijvend contact met me opnemen: bel 0343-562147 of mail naar info@taland.nl. Kijk voor meer informatie op www.taland.nl.

Toon Nordkamp MBCS A Cultuurtechniek

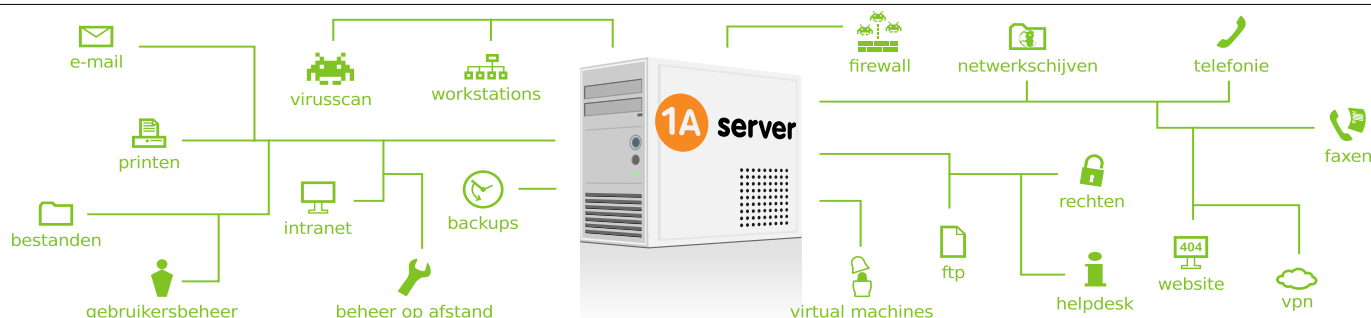
Ik ben op zoek naar werk en maak graag van deze mogelijkheid gebruik om mezelf in de etalage te zetten. Hier biedt zich aan: een schaap met vijf poten, met een schat aan ervaring. Een cultuurtechnicus met een uitgebreide theoretische en praktische kennis in de voorbereiding, aanleg, beheer en onderhoud in zowel de civiel- als cultuurtechnische sector. Hij neemt verantwoording is integer, loyaal, collegiaal, creatief, vasthou-

dend en oplossingsgericht en heeft een goed gevoel voor intermenselijke verhoudingen. Verder heeft hij leidinggevende ervaring in de voorbereiding en uitvoering in de publieke sector en het bedrijfsleven zowel als opdrachtnemer en als opdrachtgever.

Deze persoon is op zoek naar 'praktisch' werk als toezichthouder/opzichter/directievoerder of als uitvoerder.

Mocht u meer over mij willen weten, dan kunt u me bereiken onder nummer 06-45171406 of via mail toon.nordkamp@gmail.com of bekijk mijn profiel op LinkedIn.

Ik hoor, lees of zie u graag.
Groet'n Toon

Uw IT helemaal geregeld voor een vaste prijs

Ook uw bedrijf verdient een goed werkend computernetwerk dat 100% beschikbaar en veilig is. U wilt zich geen zorgen maken over de back-ups van bestanden en het managen van gebruikers. U heeft genoeg van de oplopende kosten van hardware, software en onderhoud van uw netwerk. U staat ervoor open om over te stappen op een beheerde totaaloplossing die afgestemd is op uw specifieke situatie, die u volledig ontzorgt, u zekerheid en veiligheid biedt en die gefundeerd is op innovatieve technologie met de garantie dat die altijd bij de tijd blijft.

Waarom Bokxing IT?

- Geen investeringskosten
- Vast maandelijks bedrag
- Groeit met uw bedrijf mee
- Bespaar tot 50%
- Duurzame keuze
- Al meer dan 10 jaar ervaring

Met Bokxing als IT-partner kunt u zich concentreren op de kern van uw bedrijfsactiviteiten. Bij Bokxing IT is uw computernetwerk in goede handen.

Kijk op www.bokxing-it.nl of bel 088-0016400 voor meer informatie.

www.bokxing-it.nl

INGENIEUS & INNOVATIEF

Detachering Werving & Selectie

Ecologie

Rentmeesterij

Ruimtelijke ordening

Plattelandontwikkeling

Landschapsarchitectuur

Hydrologie

Cultuurtechniek

Erfgoed

www.vanbuiten.nl
verbindt mens en werk

Gebiedsinrichting Water & Veiligheid Infrastructuur

www.bwz-ingenieurs.nl

www.groundlevel.nl
GROUNDLEVEL
— duurzaam straatmeubilair —

ECOJOB

MILIEUPERSONEEL

WERKEN IN DE
MILIEUBRANCHE
www.ecojob.nl
info@ecojob.nl
078-30 31 690

ECO-job is hét vertrekpunt voor iedereen die op zoek is naar een nieuwe carrièrestap of collega in de milieubranche.

NETWERK CLUB
LANDELIJK GEBIED
ACHTERHOEK

www.netwerkclubachterhoek.nl

NCLG Achterhoek is een interactief netwerk van, voor en door vertegenwoordigers van professionele partijen.

Op dit moment hebben we 28 leden en graag willen we doorgroeien naar meer enthousiaste leden die werkzaam zijn in het landelijk gebied van de Achterhoek.

U kunt zich vrijblijvend aanmelden om deel te nemen aan de najaarsbijeenkomst op 8 oktober 2015 (locatie is nog onbekend). Via onze secretaris ontvangt u een uitnodiging door te mailen naar Amadé Holkenborg: secretaris@netwerkclubachterhoek.nl

U bent van harte welkom in de Achterhoek!

**‘Het staat op de plank met
boeken voor dagelijks gebruik’**
Tony Kirkham, Kew Royal Botanic Gardens

- 1101 soorten en cultivars waarvan 383 nieuwe • 1700 foto's van tientallen fotografen
- 5 nieuwe symbolen: vruchtloze cultivar, eetbare vruchten, geveerd blad, wintergroen en drachtboom
- Veel extra info over groeiplaatsinrichting, grote bomen lossen, planten en nazorg, drachtbomen
- Winterhardheidzones en kaarten • Uitgebreid zoekstelsel • Verkrijgbaar in 4 talen

Te bestellen via www.vdberk.nl

Van den Berk

Boomkwekerijen

Nurseries Baumschulen Pépinières